

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 35530
Nom: Lectures contemporànies hispanoamericanes
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1003 - Grau Estud. Hispànics, Lleng.Espan.i Literat.	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1003 - Grau Estud. Hispànics, Lleng.Espan.i Literat.	Literatura hispanoamericana I	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

PERIS BLANES JAUME

GIRONA FIBLA NURIA

RESUM

L'assignatura *Lectures hispanoamericanes contemporànies* s'inserix en el mòdul Literatura espanyola i en la matèria *Literatura Hispanoamericana I*, destinada al desenvolupament de competències generals d'un graduat o graduada en la branca acadèmica d'Humanitats i, dins d'ella, en el Grau d'Estudis *Hispànics: llengua espanyola i les seues literatures*.

Està concebuda amb caràcter de formació obligatòria per a aportar als estudiants competències en el coneixement de la història de la literatura hispanoamericana, posant en relleu la relació d'esta amb la societat del continent; és a dir, destacant com els fenòmens literaris són respostes ideològic- culturals (correspondències i no simples reflexos), articulades activa i orgànicament en cada fase de la història social. Concretament, l'assignatura *Lectures hispanoamericanes contemporànies* es proposa l'acostament als corrents, temes, problemes i autors de la literatura hispanoamericana de les últimes dècades.

En analitzar la relació entre literatura i societat, esta assignatura aspira a desenvolupar una mirada crítica davant les representacions literàries i molt especialment en el relacionat amb les representacions de gènere, raça i classe social. En eixe sentit, l'assignatura té en compte especialment els Objectius de

Desenvolupament Sostenible número 5, 10 i 13. En concret, el desenvolupament de ferramentes d'anàlisi crítica de les representacions de gènere té com a objectiu contribuir a "acabar amb les formes de discriminació contra les dones i xiquetes". Al mateix temps, el desenvolupament de ferramentes d'anàlisi de les representacions de raça i classe social tracten de contribuir a la reducció de les desigualtats tant econòmiques com basades en criteris ètnics o del color de la pell. En el temari s'inclouen, també, lectures relacionades amb la crisi climàtica, que contribuiran a problematitzar l'acció humana sobre medi ambient i a reflexionar sobre el seu impacte i sobre les formes possibles de combatre-ho, d'acord amb l'esperit de l'Agenda 2030.

CONEXIMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No hi ha

COMPETÈNCIES / RESULTATS D'APRENTATGE

-

Conèixer i aplicar els corrents i metodologies de la teoria i crítica literàries.

Conèixer l'evolució històrica de la literatura i el teatre en espanyol.

Conèixer la literatura i el teatre en llengua espanyola.

Coneixer les tècniques i mètodes d'anàlisi en textos literaris i no literaris i la seua aplicació en l'àmbit de l'espanyol.

Identificar problemes i temes d'investigació i avaluar la seua rellevància en l'àmbit de la llengua, la literatura i el teatre en espanyol.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i

posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció. Temes i problemes de la literatura hispanoamericana contemporània

Conceptes, problemes i claus analítiques per a afrontar l'estudi de la literatura hispanoamericana des d'una perspectiva crítica i contemporània. Grans debats contemporanis que travessen la cultura hispanoamericana.

2. Al voltant del Boom

Claus culturals de la dècada dels seixanta. Redefinició dels marcs literaris en relació amb el Boom. Anàlisi de propostes i tendències de la literatura entre l'autonomia estètica i els processos revolucionaris.

3. La poesia després de l'Avantguarda

Claus analítiques per a la poesia postavantguardista. Tendències formals, eixos de sentit i emergència de nous paradigmes.

4. Literatura i política: els anys setanta

Noves relacions entre literatura i política en un context de turbulència social. Les polítiques de la literatura en temps de transformació i violència.

5. Últimes tendències de la novel·la i el conte hispanoamericans

Claus analítiques per a les narratives de les últimes dècades. Nous paradigmes i relació amb els imaginaris polítics i socials actuals.

6. Últimes tendències de la poesia hispanoamericana

Claus analítiques per a la poesia actual: tendències, possibilitats i eixos de problematització. La poesia davant les últimes transformacions.

Aquests continguts es reflexen en els següents RESULTATS D'APRENTATGE:

- Ser capaç de discriminar els diferents corrents en la pràctica literària hispanoamericana moderna i contemporània.
- Ser capaç d'identificar les característiques d'una obra literària, la seua adscripció als diferents corrents estètics i ideològics i les seues transformacions.
- Ser capaç d'aplicar la metodologia i terminologia de la teoria i crítica literària en l'anàlisi dels discursos literaris a Amèrica Llatina.
- Tindre capacitat d'utilitzar el coneixement adquirit per a identificar temes d'investigació i valorar la seua rellevància.
- Tindre capacitat de manejar informació bibliogràfica pertinent, especialitzada i actualitzada.
- Tindre capacitat de demostrar solidesa en l'argumentació d'anàlisis crítiques d'obres literàries.
- Tindre capacitat de definir estratègies d'assessorament sobre literatura espanyola i hispanoamericana, els seus autors i obres en el disseny de continguts.
- Ser capaç d'organitzar de manera autònoma un projecte filològic propi d'investigació .
- Ser capaç d'usar adequadament la terminologia clau de l'anàlisi literària i lingüística, basat en el desenvolupament contemporani de la crítica, la teoria literària i la tradició filològica.

VOLUM DE TREBALL (HORES)**ACTIVITATS PRESENCIALS**

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	90,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia docent d'esta matèria s'organitza a partir d'activitats formatives que comprenen:

a) Activitats formatives presencials:

Classes teòriques: sobre els continguts específics del temari, l'exposició dels aspectes i problemes més rellevants sobre aquest tema, l'estat de la qüestió i l'acostament crític que correspon a cadascun d'ells. En elles s'estimularà la problematització i discussió dels conceptes proposats per a promoure en la mesura del possible la participació i la implicació del grup. Per a l'adequat seguiment d'estes classes, es recomana l'estudi de la bibliografia complementària.

Classes pràctiques: anàlisi i comentari de textos literaris i crítics, problematització dels conceptes proposats, orientació pràctica de les lectures obligatòries, discussió amb el grup, etc. L'anàlisi d'este material i l'actualització dels conceptes presentats en les sessions teòriques es prendran com a marc per al debat en estes sessions pràctiques, amb la finalitat d'estimular la reflexió i l'aprenentatge actiu de l'alumnat. El professorat podrà recomanar lectures prèvies o complementàries que susciten el debat.

Tutories individuals o col·lectives: orientades a l'aprenentatge de la cerca d'informació bibliogràfica per a l'estudi, a resoldre dubtes i problemes metodològics, a la correcta preparació de l'examen, a l'elaboració de treballs i projectes d'investigació, etc.

b) Activitats formatives no presencials:

Estudi i treball autònom dels estudiants en relació amb els conceptes i pràctiques realitzades en classe, per a la preparació de les activitats i per a la preparació de l'examen final.

Lectura de textos narratius, poètics i crítics facilitats pel professorat a principi de curs, i que serviran com a material d'anàlisi en les classes i com a material d'estudi detallat per a l'examen.

Assistència a esdeveniments i activitats externes: el professorat proposarà activitats i esdeveniments complementaris que, de manera esporàdica, puguen complementar el desenvolupament de les classes.

AVALUACIÓ

- La qualificació de l'assignatura s'obté a partir de la realització d'un examen final, amb una valoració d'un 70%, i una sèrie d'activitats realitzades durant el curs, que tindran una valoració del 30%. Serà un requisit indispensable haver obtingut un mínim de 5 punts en l'examen per a aprovar l'assignatura.

- L'examen consistirà en el desenvolupament d'un tema o una sèrie de preguntes, en relació amb les diferents temàtiques del curs, les lectures narratives i poètiques i la bibliografia crítica de l'assignatura.

- Els professors valoraran, a més dels continguts aportats, l'elaboració en l'exposició temàtica, la densitat conceptual, l'aportació personal de cites significatives de les obres literàries, la capacitat de relació amb altres temes relacionats amb els continguts i la integració del material bibliogràfic (inclòs el facilitat a través de l'Aula Virtual). Les faltes d'ortografia i la mala redacció seran motius de suspens.

- Igualment serà motiu de penalització (fins i tot suspés) l'ús de fonts sense cita de procedència i la transcripció indiscriminada de qualsevol informació l'origen de la qual no es detalle adequadament.

- **Les activitats valuables** seran explicades i detallades al principi del curs pel professorat.

- En la segona convocatòria es podrà recuperar la part de l'examen, però no la qualificació referida a les activitats pràctiques, que hauran de realitzar-se durant el curs.

- L'honestetat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'estudiantat. Tots els treballs presentats en este curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faça ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

BIBLIOGRAFIA

BÁSICAS

Colombi, Beatriz (coord..) (2021): *Diccionario de términos críticos de la literatura y la cultura en América Latina*, Buenos Aires, CLACSO.

Ludmer, Josefina (2010): *Aquí América Latina. Una especulación*, Buenos Aires, Eterna Cadencia.

Franco, Jean (2003). *Decadencia y caída de la ciudad letrada: la literatura latinoamericana durante*

la guerra fría. Madrid: Debate Editorial.

Girona Fibla, Nuria (1995). *Escrituras de la historia. La novela argentina de los años 80..* Valencia: Quaderns de Filologia.

Girona Fibla, Nuria (2008). *Rituales de la verdad. Mujeres y discursos en América Latina*. Paris/México, RILMA2.

Gilman, Claudia (2003). *Entre la pluma y el fusil: debates y dilemas del escritor revolucionario en América Latina*. Buenos Aires: Siglo Veintiuno Editores Argentina.

Mattalía, Sonia (2003). *Máscaras suele vestir: pasión y revuelta: escrituras de mujeres en América Latina*. Madrid/Berlín: Iberoamericana/Vervuert.

Oviedo, José Miguel, *Historia de la literatura hispanoamericana*, tomo 4, Madrid, Alianza, 2001, pp..

COMPLEMENTARIAS

Andermann, Jens (2022): *Tierras en trance: arte y naturaleza después del paisaje*, Santiago de Chile, Metales Pesados.

Andermann, Jens (2023): *Handbook of Latin American environmental aesthetics*, Berlin, Walter de Gruyter.

Colombi, Beatriz (coord.) (2021): *Diccionario de términos críticos de la literatura y la cultura en América Latina*, Buenos Aires, CLACSO.

De los Ríos, Valeria (2022): *Vida animal: figuraciones no humanas en el cine, la literatura y la fotografía*, Santiago de Chile, Metales Pesados.

Giorgi, Gabriel (2014): *Formas comunes. Animalidad, cultura, biopolítica*, Buenos Aires, Eterna Cadencia.

Heffes, Gisela (2013): *Políticas de la destrucción, poéticas de la preservación: apuntes para una lectura (eco) crítica del medio ambiente en América Latina*, Buenos Aires, Beatriz Viterbo.

Link, Daniel (2009): *Fantasmas: imaginación y sociedad*, Buenos Aires, Eterna Cadencia.

Link, Daniel (2015): *Suturas: imágenes, escritura, vida*, Buenos Aires, Eterna Cadencia.

Martínez Garcia, Miguel Ángel (2020). *BIOS. Literatura, enfermedad, formas de vida*. Tirant lo Blanch.

Nouzeilles, Gabriela (comp.) (2002): *La naturaleza en disputa: retóricas del cuerpo y el paisaje en América latina*, Buenos Aires, Paidós.

Peris Blanes, Jaume (2008). *Historia del testimonio chileno. De las estrategias de denuncia a las políticas de memoria*. Quaderns de Filologia.

Rodríguez, Fermín (2010): *Un desierto para la nación. La escritura del vacío*, Buenos Aires, Eterna Cadencia.

Schmidt-Welle, Friedhelm (ed.) (2003): *Ficciones y silencios fundacionales: literaturas y culturas poscoloniales en América Latina (siglo XIX)*, Madrid, Iberoamericana Verbuert.

Viveiros de Castro, Eduardo (2013): *La mirada del jaguar. Introducción al perspectivismo amerindio*, Buenos Aires, Tinta Limón.

Yelin, Julieta (2015): *La letra salvaje. Ensayos sobre literatura y animalidad*, Buenos Aires, Beatriz Viterbo.